

**Suomen
Kotiseutuliitto**

Kansalaisyhteiskunta kulttuuriympäristötyössä - Tavoitteena hyvä elämä

Kulttuuriympäristö ja kansalainen –selvityshankkeen tulokset
Sini Hirvonen, suunnittelija, Suomen Kotiseutuliitto, sini.hirvonen@kotiseutuliitto.fi

Julkistamistilaisuus ympäristöministeriössä 27.2.2017

KULTTUURIYMPÄRISTÖ JA KANSALAINEN

"Alueellamme on vahva kansalaisaktiivisuuden perimä. Nuoremmat sukupolvet ovat myös kiinnostuneita lähiympäristöstään, tapahtumien järjestämisestä ja yhteisestä toimimisesta sosiaalisen median avulla."

Kulttuuriympäristö ja kansalainen –hanke 2015-2017

- Ensimmäinen valtakunnallinen selvitys kolmannen sektorin kulttuuriympäristötyöstä
→ TILANNEKATSAUS
- Toteuttaja Suomen Kotiseutuliitto
- Kansalaisjärjestöjen panos kulttuuriympäristöstrategian toimeenpanoon
- Rahoitus: Alfred Kordelinin säätiö, elinkeino-, liikenne-, ja ympäristökeskus sekä Suomen Kotiseutuliitto

Ohjausryhmä

Pia Puntanen,
ohjausryhmän puheenjohtaja,
Suomen Kotiseutuliitto

Heikki Leppänen, **Helsingin kaupunginosayhdistykset ry** Helka
Leena Lahdenvesi-Korhonen, **Maa- ja kotitalousnaisten Keskus**
Helka Ketonen, **Maaseudun Sivistysliitto**
Liisa Lohtander, **Suomen Kotiseutuliitto**
Liisa Tarjanne, **Suomen Kulttuuriperinnön Tuki ry**
Maire Mattinen, **Suomen Kulttuuriperintökasvatuksen seura ry**
Tuomo Lindholm, **Suomen luonnonsuojeluliitto**
Katja Keränen, **Suomen Omakotiliitto**
Heikki Kukkonen, **Aalto-yliopisto**

Kysely

- Ennakkokysely huhtikuussa 2016, Hämeen ammattikorkeakoulun kestävän kehityksen opiskelija Katriina Paakki
- Valtakunnallinen kysely avoinna 12.5.–12.6.2016
Kotiseutuliiton verkkosivuilla

450 vastausta

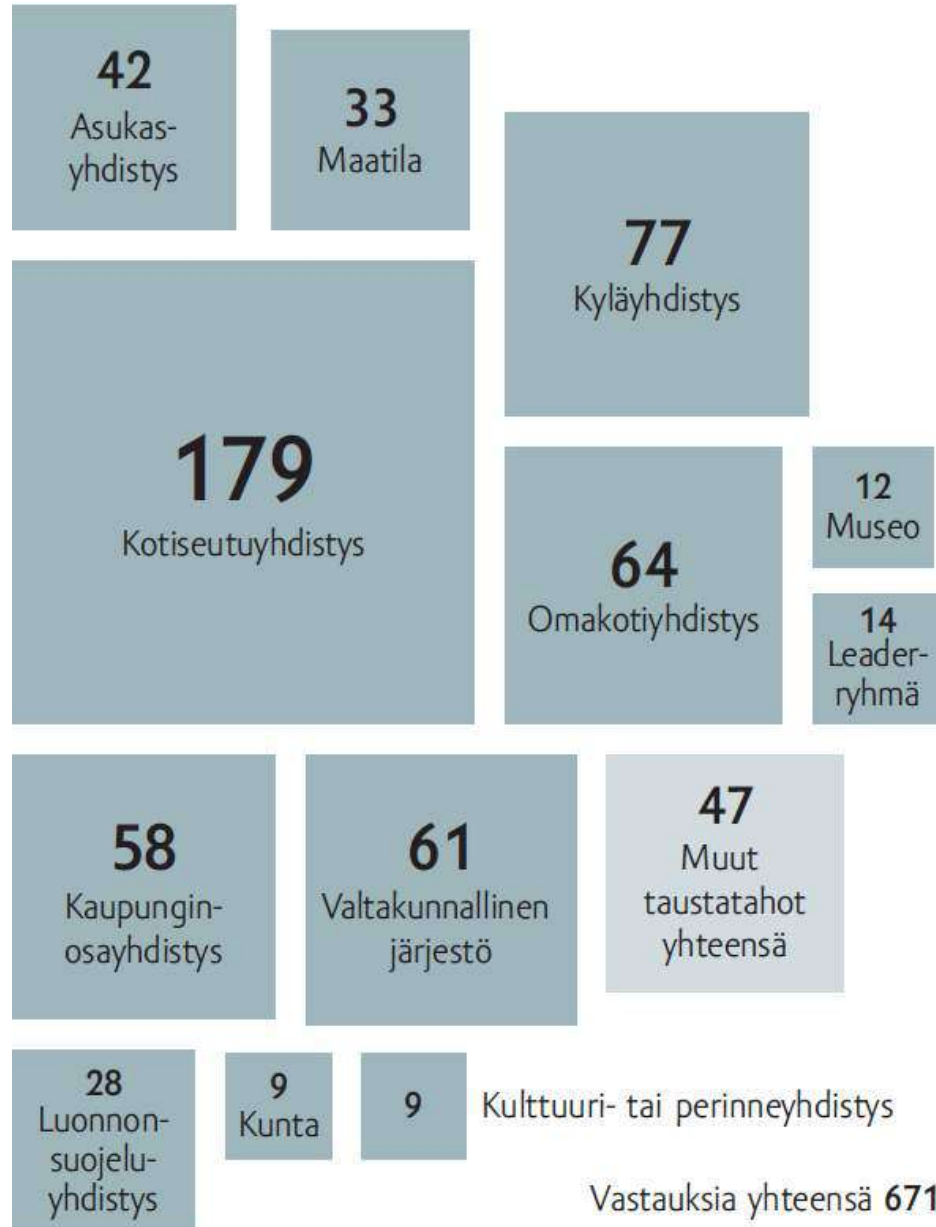
OSAAMISTA JA OMISTAUTUMISTA

2

"Teen osa-aikaista työtä riippuen hanketilanteesta ja loput vapaaehtoisena, koska koen työn tärkeäksi ja mielekkääksi."

► Taustatahoni ovat

Vastausten lukumäärä, yksi tai useampi vastaus

”Kenttä on hyvin, hyvin laaja. Esimerkiksi [vastaajan omassa] pitäjässä kalastusseurat, lintubongausyhdistykset, kyläyhdistykset, hyväntekeväisyystoimijat kuten Lionsit, nuorisojärjestöt kuten urheiluseurat ja partiolaiset ja esim. seurakunnat ovat myös kulttuuriympäristötoimijoita.”

Lisäksi: asukaslautakunta, marttayhdistys, seurakunta, sukuseura, säätiö, tiekunta, vanhempainyhdistys, vpk, ympäristö- ja kulttuuriluotsitoiminta.

► Vastaajan rooli

Vastausten lukumäärä, yksi tai useampi vastaus

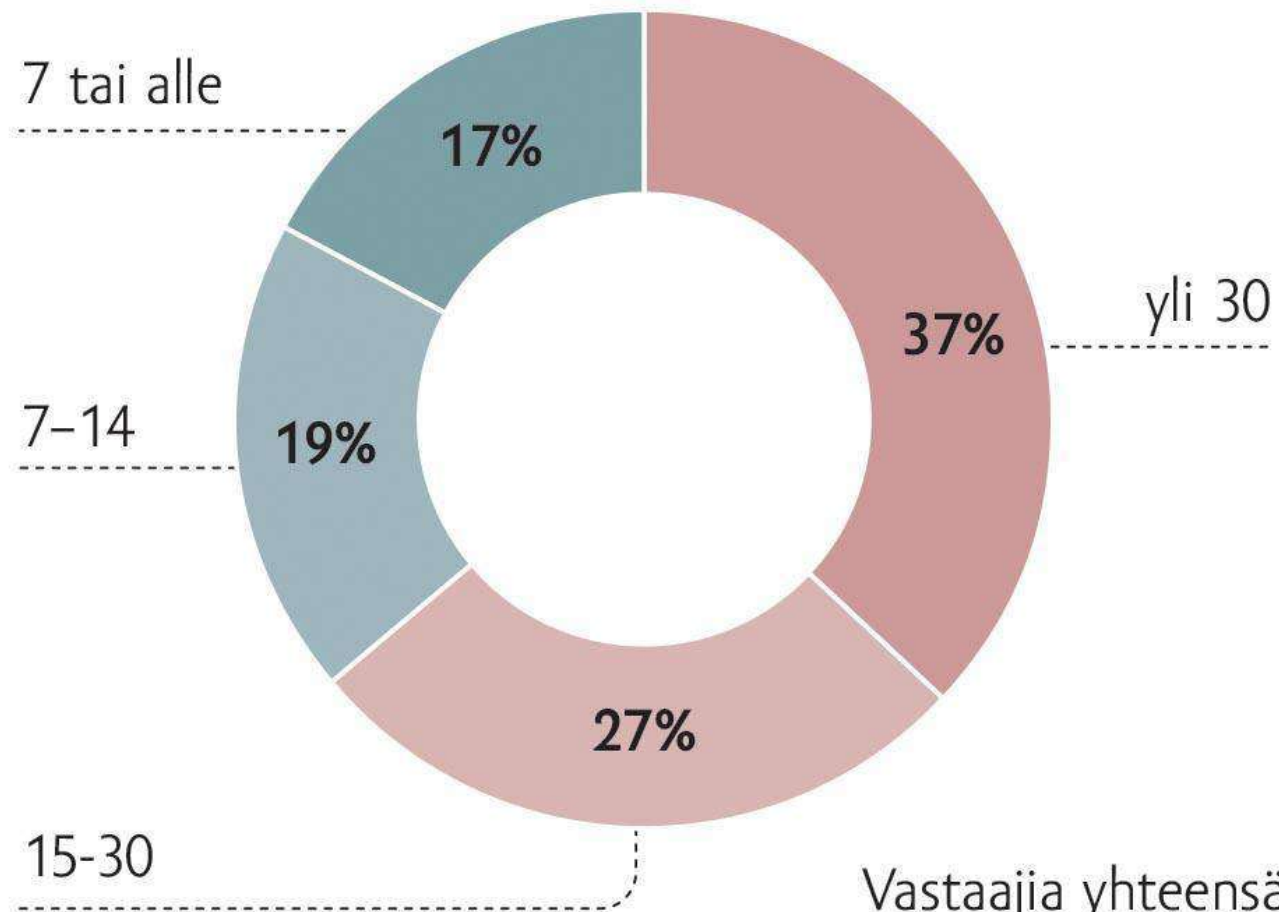
Vastauksia yhteensä **671**

”Yhdistyksemme hallituksessa on useita biologeja, maantieteilijöitä ym. Itse olen toiminut maisemanhoidon neuvojana maakunnallisessa neuvontajärjestössä.”

- Hyvin koulutettu / asiantuntija
- Aktiivinen kansalainen, usein eläkeläinen
- Kuuluu moneen yhdistykseen ja tekee myös muuta vapaaehtoistyötä
- Aktiivinen somessa tai muussa viestinnässä
- Verkostoitunut

► Arvioi, kuinka monta päivää käytät kulttuuriympäristöön liittyvään vapaaehtoistyöhön vuodessa

”Hyvä
elämä.”

► Mitä näistä sinä tai yhdistyksesi olette tehneet viimeisen viiden vuoden aikana?

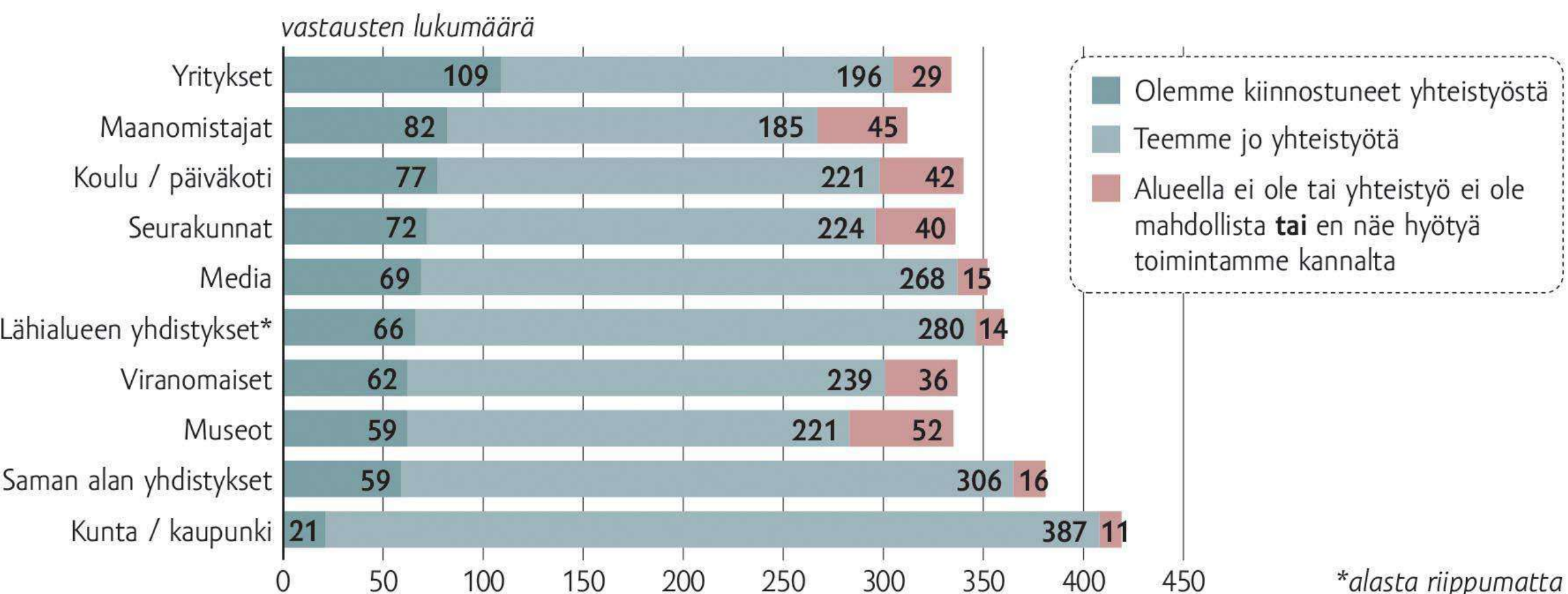

YHTEISTYÖSSÄ KULTTUURIYMPÄRISTÖN JA SIINÄ ELÄVIEN IHMISTEN HYVÄKSI

3

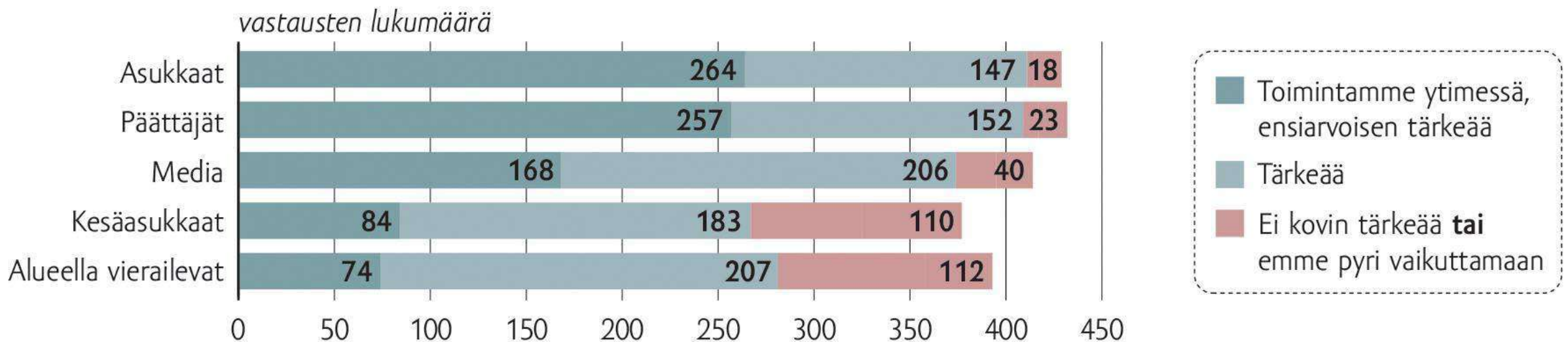
*"Emme toimi yksin yhdistyksessä emmekä yhteisössämme.
Pitää puhalttaa yhteen hiileen."*

► Toivotuimmat yhteistyökumppanit

Tärkein ja samalla vaikein yhteistyön paikka: Viranomaisten, päättäjien ja kansalaisten yhteistyö kaavoituksessa

► Kehen tai mihin pyritte vaikuttamaan? Kuinka tärkeää vaikuttaminen on?

”Kulttuuriympäristön vaaliminen ei tarkoita sitä, että alueella ei saa toimia tai muuttaa mitään.”

MITÄ TARVITSEMME LISÄÄ

*"En
ymmärrä, mitä
yhdistyksiltä odotetaan.
Rahaa toimintaan saa todella
vähän ja rakennuksen ylläpito ja
kunnostaminen on valtavan kallista.
Talkootyöhön on vuosi vuodelta vai-
keampaa saada väkeä. Jos valtio tai
kunta haluaa, että vapaaehtoiset
jatkovat tulevaisuudessakin,
miksi rahoitusta ja tukea on
niin vaikea saada?"*

Minkä asian oppimisesta olisi eniten hyötyä?

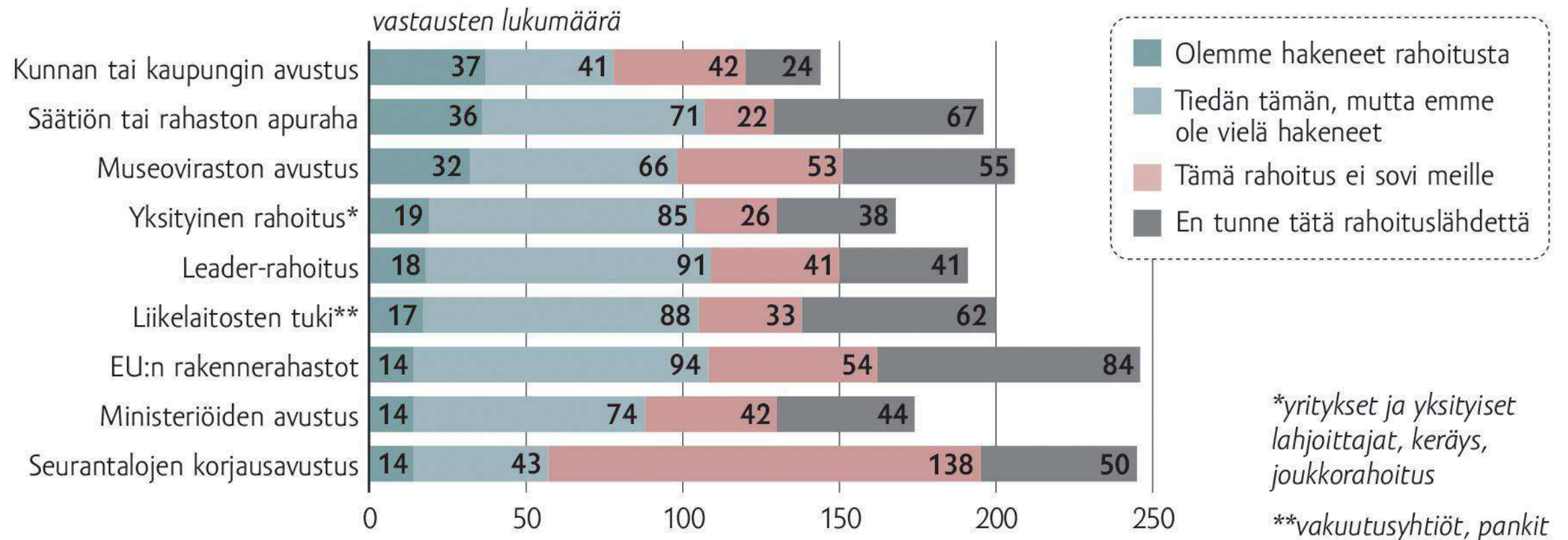

”Vaikka näitä asioita käytännössä tehdään, niin tietoa puuttuu.”

”Tiedosta ei ole pulaa, mutta vaikuttaminen on lähes mahdotonta.”

”Apurahat ja avustukset sitovat resurssia hallinnointiin, joka vie potentiaalia energiaa ja toiminta-aikaa pienessä yhdistyksessä.”

► Rahoituksen hakeminen

MENESTYSTEKIJÄT

"Yhä enemmän arvostetaan vanhaa, historiaa ja perinteitä - tarinallisuutta ja aitoutta - arvoja, joita ei voi rahalla saada - avoimet toimintamuodot ja sosiaalinen media mahdollistavat aivan uudenlaista yhteisöllisyyttä ja toimintatapoja."

”Sinnikkäällä työllä ja esillä olemalla olemme saavuttaneet varteenotettavan toimijan aseman maakunnassa. Olemme päässeet vaikuttamaan maankäytön suunnitteluun, rahoitusta ohjaaviin strategioihin ja maaseutuun vaikuttaviin päätöksiin.”

TULOKSET

Mikä on kulttuuriympäristötyön tavoite? "Hyvä elämä."

Tarvitaan

- **Edellytyksiä yhdistystoimintaan:** joustavia rahoitusmuotoja, toiminnan tehostamisen työkaluja, sekä koulutusta vaikuttamisen menetelmistä ja näkyvyyden kasvattamisesta.
  - **Lisää keskustelua kulttuuriympäristöstä ja lisää yhteistyötä kulttuuriympäristön hoidossa kansalaisyhteiskunnan sisällä.**
Kolmas sektori on vastuussa neljännen sektorin saamisesta mukaan.
  - **Toimivaa yhteistyötä kansalaisyhteiskunnan ja hallinnon välille.**
Kaavoitusviranomaiset kehittävät kansalaisten kuulemista aidon vuorovaikutuksen kulttuuriksi ja tulokselliseksi yhteistyöksi.
Kulttuuriympäristöhallinto arvostaa vapaaehtoistoimijoita ja ottaa käyttöön heidän tarjoamansa osaamisen ja tiedon. Muuttuva aluehallinto on mahdollisuus!
- **”Tekisimme maailmasta paaaljon paremman paikan!”**

Käyttäkää tietoa,
levittäkää sanaa,
tulkaa mukaan!

KIITOS!

Sini Hirvonen, suunnittelija,
Suomen Kotiseutuliitto,
sini.hirvonen@kotiseutuliitto.fi

**Suomen
Kotiseutuliitto**